

DEDIŠČINA

#RAZVEDRILLO

#UMETNOST

DNEVI EVROPSKE KULTURNE DEDIŠČINE
TEDEN KULTURNE DEDIŠČINE 2019

PROGRAM ODPRTJA Vrhnika, 27. september 2019

SLAVNOSTNO ODPRTJE DNEVOV EVROPSKE KULTURNE DEDIŠČINE IN TEDNA KULTURNE DEDIŠČINE 2019

Vrhnika, 27. septembra med 8. in 21. uro; slovesnost ob 19.00

VODENI OGLEDI, PRIKAZI, PREDSTAVITVE IN RAZSTAVE

CELODNEVNI PROGRAM ZA UPOKOJENE OBČANE VRHNIKE

8.00–21.00

3 – 7

Upokojene občane Vrhniko vabimo na celodnevni program javnega vodenja z avtobusom po območjih naravne in kulturne dediščine v Občini Vrhnika, z osrednjim dnevnim programom v Starem malnu in večerno slovesnostjo v razstavišču Moja Ljubljana. Med vodenjem boste spoznali izjemne potenciale naravne in kulturne dediščine ter priložnosti za zagotavljanje njene dostopnosti in ohranjanje za bodoče generacije.

1 Razstavišče Moja Ljubljana, 041 354 203, info@mojaljubljana.si, www.mojaljubljana.si; ZA.POLIS, zadruga za kulturo; Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Ljubljana; Krajski park Ljubljansko barje; Turistično društvo Blagajana Vrhnika; Društvo upokojencev Vrhnika; Uredništvo igranega programa Radia Slovenije; KUD Ligojna in Delavnica, d. o. o.

VODENJE PO RAZSTAVI MOJA LJUBLJANA

8.30–9.15

1

Ob temi Dediščina # umetnost # razvedrilo bomo z varovanci Varstveno delovnega centra Vrhnika - Idrija, enota Vrhnika, v razstavišču Moja Ljubljana spoznali zgodbe stalne in občasne razstave ter raziskovali zgodovino podvodne dediščine in podvodnih arheoloških raziskav celinskih voda in morij.

1 Razstavišče Moja Ljubljana, 041 354 203, info@mojaljubljana.si, www.mojaljubljana.si; ZA.POLIS, zadruga za kulturo

PODVODNI ARHEOLOŠKI MONITORING

8.30–15.30

2

Ogled podvodnega monitoringa v državnem depozitoriju za moker les v ribnikih v Verdu. Obiskovalci boste spoznali delo podvodnega arheologa, zbirke lesa v depozitoriju ter zgodbe in izkušnje iz podvodnih okolij. Spoznali boste, zakaj je reka Ljubljana zaščitena kot kulturni spomenik državnega pomena in zakaj je že samo neprijavljeno potapljanje v Ljubljani opredeljeno za kaznivo dejanje. S programom želimo ozaveščati tako občane Vrhniko kakor tudi prebivalce območij Krajinskega parka Ljubljansko barje, da bi aktivno sodelovali pri zaščiti naše skupne naravne in kulturne dediščine.

1 Ribniki pri Verdu, info@mojaljubljana.si, www.mojaljubljana.si; Muzej in galerije mesta Ljubljane, Zavod za podvodno arheologijo

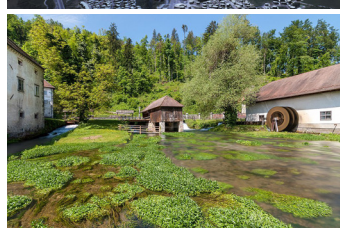
VODENJE PO RAZSTAVI MOJA LJUBLJANA

9.30–10.30

1

Ob temi Dediščina # umetnost # razvedrilo bomo s Centrom za izobraževanje, rehabilitacijo, inkluzijo in svetovanje za slepe in slabovidne Ljubljana v razstavišču Moja Ljubljana izvedli prilagojen program, s katerim bodo varovanci s pomočjo taktilov in didaktične opreme spoznali zgodbe stalne in občasne razstave.

1 Razstavišče Moja Ljubljana, 041 354 203, info@mojaljubljana.si, www.mojaljubljana.si; ZA.POLIS, zadruga za kulturo

DAN ODPRTIH VRAT KULTURNEGA SPOMENIKA DRŽAVNEGA POMENA OBMOČJE SAMOSTANA BISTRA

10.00–18.00

4

Obiskovalci si boste lahko ogledali območje samostana Bistra, ki je bilo leta 1999 razglašeno za kulturni spomenik državnega pomena. Območje in samostan imata zaradi kulturnih, arheoloških, krajinskih, vrtnoarhitekturnih, umetnostno-arhitekturnih, tehniških in muzejskih lastnosti poseben pomen za Republiko Slovenijo. Kartuzijanski samostan je bil ustanovljen sredi 13. stoletja in ukinjen leta 1782 za časa cesarja Jožefa II. Danes je v nekdanji samostan umeščena zbirka Tehniškega muzeja Slovenije.

1 Tehniški muzej Slovenije, 041 526 288, info@tms.si, www.tms.si

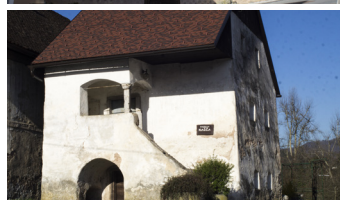
DAN ODPRTIH VRAT KULTURNEGA SPOMENIKA LOKALNEGA POMENA CANKARJEVA SPOMINSKA HIŠA

10.00–18.00

8

Za obiskovalce bo vrata odprla spominska hiša Ivana Cankarja, ki je bila leta 1952 razglašena za kulturni spomenik lokalnega pomena. Pisateljeva rojstna hiša je leta 1879 pogorela, obstoječi objekt pa se kot spominska dediščina varuje zaradi etnološke dediščine in prikaza bivanjskih razmer ob prelomu iz devetnajstega v dvajseto stoletje.

1 Zavod Ivana Cankarja Vrhnika, 051 661 063, tic@zavod-cankar.si, www.visitvrhnika.si

DAN ODPRTIH VRAT KULTURNEGA SPOMENIKA LOKALNEGA POMENA GALERIJE KAŠČA

10.00–18.00

9

Za obiskovalce bo vrata odprla Galerija Kašča, ki je bila leta 1975 razglašena za kulturni spomenik lokalnega pomena. Ob stoletnici Cankarjevega rojstva je lokalna skupnost objekt odkupila in obnovila, v njem pa vzpostavila stalno razstavo fotografij likovnih del Jožefa Petkovška. V neposredni bližini si lahko ogledate domačiji slikarja Jožefa Petkovška (1861–1898) in Mateja Sternena (1870–1949).

1 Zavod Ivana Cankarja Vrhnika, 051 661 064, kultura@zavod-cankar.si, www.zavod-cankar.si

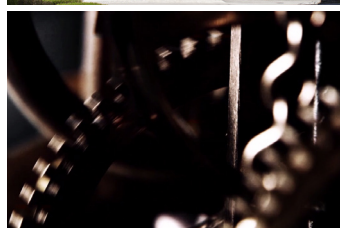
DAN ODPRTIH VRAT CANKAR- JEVEGA DOMA NA VRHNIKI

10.00–18.00

10

Ob temi Dediščina # umetnost # razvedrilo si boste obiskovalci Cankarjevega doma na Vrhniku lahko ogledali občasno razstavo Ljubezen med glino in ognjem, sodobna keramika Zavoda V-ogljje.

1 Zavod Ivana Cankarja Vrhnika, 051 661 064, kultura@zavod-cankar.si, www.zavod-cankar.si

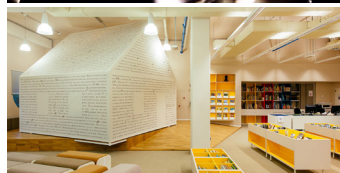
PROJEKCIJA FILMA ODISEJA 5200: KOLO, KI JE ZAVRTELO SVET

10.30–11.30

10

Dokumentarni film avtorjev Maje Bahar in Marka Kočeverja v središče postavlja najstarejše leseno kolo na svetu, ki so ga našli na Ljubljanskem barju, in ponuja razmislek o enem najpomembnejših izumov človeške civilizacije: o kolesu kot gibalni tehnološkega razvoja, o korenitih spremembah, ki jih lahko prinese tako revolucionaren izum, kot je kolo, o razumevanju in preseganju prostora in časa.

1 Cankarjev dom Vrhnika, 040 204 556; info@kino-vrhnika.si, www.kino-vrhnika.si; ZA.POLIS, zadruga za kulturo; RTV Slovenija; Kino Vrhnika

ZVONČEK, PRAVLJICA AVTORICE ANJE ŠTEFAN

10.00–11.00

1

Japonsko gledališče kamišibaj postaja izredno priljubljeno tudi pri nas. V Cankarjevi hiši na Klancu bomo predstavili pravljico Zvonček avtorice Anje Štefan. Naša knjižničarka Mirjam Slanovec bo zgodbo pripovedovala ob ilustracijah, ki jih je ustvarila prav za to priložnost. Vabljeni, da se nam pridružite tako otroci kot odrasli.

1 Cankarjeva knjižnica Vrhnika, 01 755 31 14, knjiznica@ckv.si, www.ckv.si

VODENJE PO RAZSTAVI MOJA LJUBLJANA

10.40–11.30

1

Z Vzgojno-izobraževalnim zavodom Antonije Kucler Vrhnika bomo v razstavišču Moja Ljubljana izvedli prilagojen program, s katerim bodo varovanci Vrtca Vrhnika s pomočjo taktilov, slikovnega materiala in didaktične opreme med igro in v medsebojni interakciji spoznavali zgodbe stalne in občasne razstave.

1 Razstavišče Moja Ljubljana, 041 354 203, info@mojaljubljana.si, www.mojaljubljana.si; ZA.POLIS, zadruga za kulturo

VODENJE PO RAZSTAVI MOJA LJUBLJANA

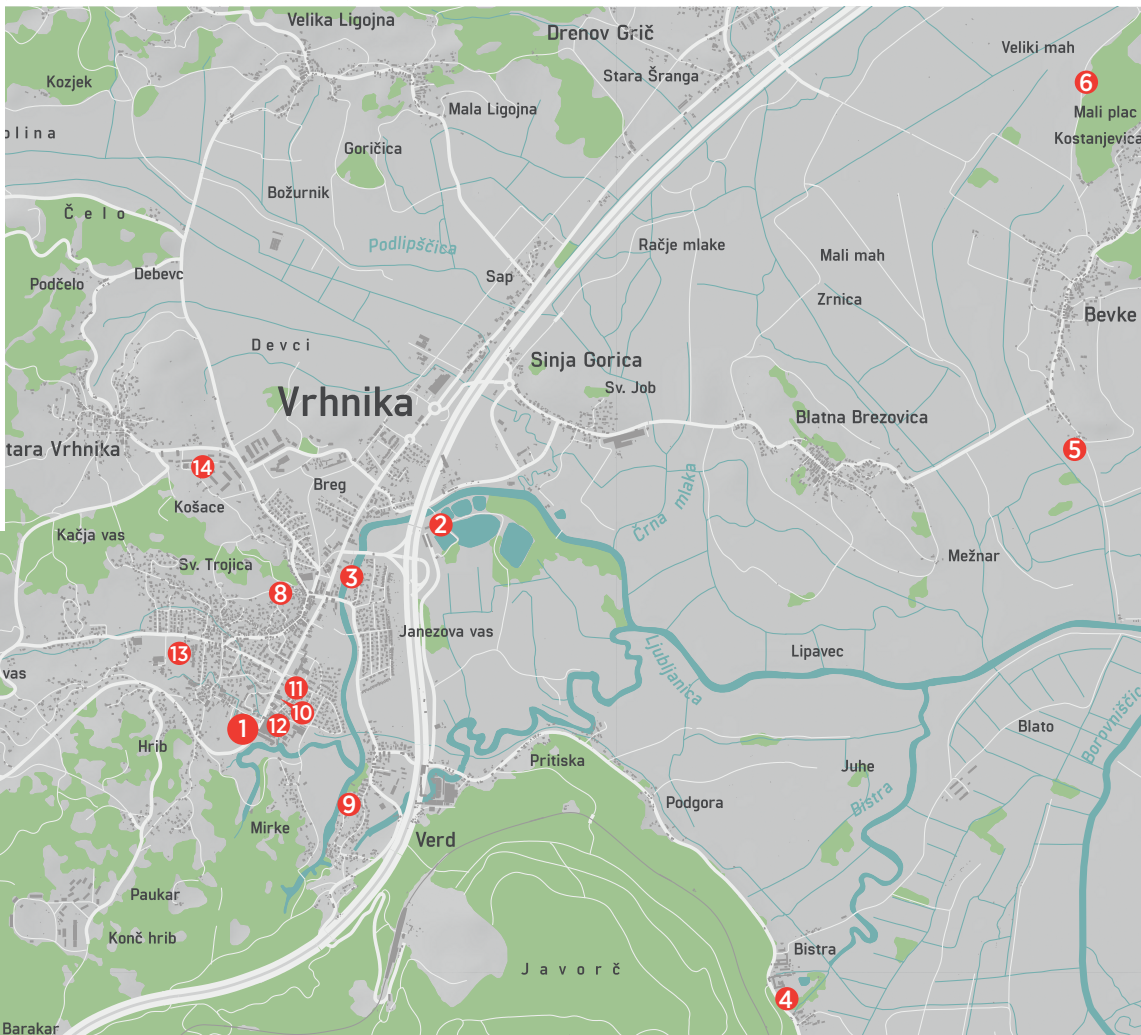
12.00–13.00

1

Ob temi Dediščina # umetnost # razvedrilo bodo učenci Osnovne šole Ivana Cankarja Vrhnika v razstavišču Moja Ljubljana spoznali zgodbe stalne in občasne razstave ter raziskovali zgodovino podvodne dediščine in podvodnih arheoloških raziskav celinskih voda in morij.

1 Razstavišče Moja Ljubljana, 041 354 203, info@mojaljubljana.si, www.mojaljubljana.si; ZA.POLIS, zadruga za kulturo

- 1 Kulturni center Vrhnika, razstavišče Moja Ljubljana, Cankarjeva knjižnica Vrhnika
- 2 Ribniki Verd pri Vrhniku, državni depozitorij za moker les
- 3 Ljubljana, najdišče prazgodovinskega deblaka
- 4 Samostan Bistra
- 5 Učna pot Bevk
- 6 Mali plac
- 7 Star maln
- 8 Cankarjeva spominska hiša
- 9 Galerija Kašča
- 10 Cankarjev dom Vrhnika
- 11 Rokodelski dom
- 12 Pivovarna Humanfish.
- 13 Dom upokojencev Vrhnika
- 14 Bivša vojašnica 26. oktober, Stara Vrhnika

Spoštovani ljubitelji slovenske kulture,

ponosen sem, da je letošnje slovensko odprtje Dnevov evropske kulturne dediščine na Vrhniki. V kraju, kjer je stala zibelka največjega slovenskega pisatelja Ivana Cankarja. Pisatelja, ki je s svojo besedo popeljal Vrhniko in celotno Slovenijo v širni svet. Čeprav je večino del ustvaril izven rojstnega kraja, je v njih mogoče čutiti sledi kraja njegovega odrasčanja. Kraja, kjer izvirajo tudi vode reke Ljubljane. Reke, ki sodi v sam vrh arheološkega bogastva naše Evrope. Vrhnika je zelo ponosna na pisatelja Ivana Cankarja in na našo reko Ljubljano.

Evropa je kot celina majhna, nacionalno pa je izredno bogata. Ljudstva so se selila in mešala. Postavljale so se meje in prepreke. Sama umetnost pa je prosto prehajala meje in se ni ozirala na prepreke ljudi. In ravno kulturna dediščina in skupna zgodovina sta tudi tisti evropski element, ki je pred desetletji povezal Evropo v eno domovino.

Naj bo ta teden Evropske kulturne dediščine čas, ko spoznavamo našo in tujo kulturo ter zgodovino. In samo poznavanje naše kulturne dediščine in spoštovanje kulture sosednjih narodov je ključ za mirno sobivanje pisane palete evropskih narodov.

Daniel Cukjati,
župan občine Vrhnika

Dnevi evropske kulturne dediščine na Vrhniki

Kulturna dediščina ima pomembno vlogo pri oblikovanju prihodnosti Evrope. Poudarjanje družbenega pomena dediščine, potrebe po njenem ohranjanju v javno korist ter razvojnih priložnosti na znanstvenem, kulturnem, izobraževalnem in gospodarskem področju se odražajo v zagotavljanju javnega interesa in upoštevanju vključujočega in povezovalnega pristopa k upravljanju kulturne dediščine. Strokovno verodostojni programi v presečišču dediščine, umetnosti in razvedrila so dolgoročna naložba v ohranjanje dediščine in tradicij lokalnih okolij tudi za prihodnje generacije.

Vrhnika ima izjemen potencial na področju naravne in kulturne dediščine, ki v zadnjem obdobju pridobiva prepoznavnost tako v lokalnem kot tudi v nacionalnem in mednarodnem prostoru. Letos je občina dobila priložnost gostiti odprtje 29. Dnevov evropske kulturne dediščine in 7. Tedna kulturne dediščine, ki so skupna akcija številnih evropskih držav pod okriljem Sveta Evrope in Evropske komisije. V Sloveniji jih koordinira Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije. Ob tej priložnosti bo potekala tudi slavnostna razglasitev uvrstitve projekta Ljubljana na Unescov seznam najboljših praks za podvodno kulturno dediščino.

Vljudno vabljeni!

Maja Bahar Didović,
direktorica Direktorata za kulturno dediščino, Ministrstvo za kulturo

VODENI OGLEDI, PRIKAZI, PREDSTAVITVE IN RAZSTAVE		
	DAN ODPRTIH VRAT DOMOZNANSKE SOBE CANKARJEVE KNJIŽNICE VRHNIKA 12.00–19.00	1
	DAN ODPRTIH VRAT STALNE RAZSTAVE FLORISA OBLAKA 10.00–15.00	11
	STAR MALN 14.00–16.00	7
	VODENJE PO CANKARJEVI KNJIŽNICI VRHNIKA 16.00–17.00	1
	PREDSTAVITEV IN VODENJE PO RAZSTAVI MOJA LJUBLJANICA – PROGRAM ZA DRUŽINE 17.00–19.00	1
	KULturna DEDIŠČINA VRHNIKE, JAVNO VODENJE 17.00–19.00	1
	NARAVNA IN KULturna DEDIŠČINA VRHNIKE, JAVNO VODENJE Z AVTOBUSOM 17.00–19.00	4 – 6
	PIVOVARNA HUMANFISH., OGLED PIVOVARNE IN VODENA DEGUSTACIJA 17.00–18.00	12
	SLOVESNOST 19.00–21.00	1
PROGRAM RAZSTAVIŠČA MOJA LJUBLJANICA V POČASTITEV PODELITVE UNESCOVEGA ZNAKA NAJBOLJŠIH PRAKS ZA PODVODNO DEDIŠČINO		

	PODVODNE ARHEOLOŠKE RAZISKAVE V MORJU IN CELINSKIH VODAH V SLOVENIJI, OBČASNA RAZSTAVA 27. september–3. december tor.–ned. 10.00–18.00	1
	KONSERVACIJA DEBLAKA IZ LJUBLJANICE, PREDAVANJE 3. oktober, 18.00	1
	PROJEKCIJA FILMA ODISEJA 5200: KOLO, KI JE ZAVRTELO SVET 10. oktober, 10.00–11.00	1
	PODZEMNI TOK REKE LJUBLJANICE, PREDAVANJE 17. oktober, 18.00	1
	DNEVI ODPRTIH VRAT V BIVŠI VOJAŠNICI 26. OKTOBER NA STARI VRHNIKI 24.–26. oktober	6
	TA VESELI DAN KULTURE 3. december, 10.00–18.00	1

Z obsežnim kraškim in barjanskim porečjem ter številnimi arheološkimi najdbami je reka Ljubljana ena od svetovnih znamenitosti. Struga reke med Vrhniko in Ljubljano sodi med najpomembnejša in hkrati najbolj ogrožena arheološka najdišča v Sloveniji in je od leta 2003 razglašena za kulturni spomenik državnega pomena. Ljubljana in Bistra ter vsi glavni kraški izviri so zavarovani kot naravne vrednote državnega pomena. Da bi se zavarovale naravne vrednote, ohranila biotska raznovrstnost ter ohranila in krepiła krajinska pestrost, je bilo območje Ljubljanske barja razglašeno za krajinski park, celoten tok reke Ljubljane od Vrhnike do Ljubljane pa je tudi del območja Natura 2000. Leta 2001 je bila na sedežu Unesca v Parizu z namenom pravne in praktične zaščite arheoloških ostalin na dnu svetovnih oceanov, morij in celinskih voda ter spodbujanja raziskovanja tega segmenta kulturne dediščine in uskladitve standardov dela na mednarodni ravni sprejeta Konvencija o varovanju podvodne kulturne dediščine, h kateri je z ratifikacijo leta 2008 pristopila tudi Republika Slovenija. Na 7. zasedanju držav pogodbenic konvencije v Parizu junija 2019 je projekt Ljubljana prejel pomembno mednarodno priznanje, Unescov znak najboljših praks za podvodno kulturno dediščino, ki nas umešča ob bok svetovnim pomorskim velesilam. Celovit projekt, ki ga je sofinanciral Finančni mehanizem EGP, je v letih 2014–2016 v partnerstvu Občine Vrhnika, Muzeja in galerij mesta Ljubljane in Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani ter v sodelovanju z Restavratorskim centrom ZVKDS, Zavodom za podvodno arheologijo, domačimi in mednarodnimi strokovnjaki vključeval zaščitne podvodne raziskave, konservacijo in prezentacijo deblaka iz 2. stoletja pr. n. št., sanacijo rečnih brežin, monitoringe, analize in dokumentiranje rečnega dna in državnega depozitorija za moker les ter vzpostavitev razstavišča Moja Ljubljana na Vrhniki. Leta 1884 so raziskave arheologa Dragotina Dežmana in prizadevanja takratnega Deželnega muzeja privedli do podviga potapljačev avstro-ogrske mornarice na Vrhniki in Ljubljano ponesli v svet. Z eno najdaljših tradicij arheoloških podvodnih raziskav na svetu je visoko priznanje Unesca namenjeno tudi njim in vsem kasnejšim raziskovalcem podvodne dediščine, ki so udriši pot sodobnim raziskavam.

Irena Šinkovec, Muzej in galerije mesta Ljubljane
dr. Andrej Gaspari, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani

Več informacij o prireditvah najdete na www.zvkds.si/dekd in www.mojaljubljana.si ter na profilu Dnevi evropske kulturne dediščine na Facebooku.

